

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku W. P.
o zmianę orzeczenia o przyjęciu do domu pomocy społecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 listopada 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt VI Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje radcy prawnej K. K. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia zł), powiększoną o należny podatek VAT z tytułu nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2017 r., Sąd Rejonowy w W. w sprawie z wniosku W. P. o zmianę orzeczenia o przyjęciu do domu pomocy społecznej oddalił wniosek, a postanowieniem z dnia 7 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, wnioskodawca wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

O oczywistej zasadności skargi ma świadczyć uznanie apriori przez Sąd, że choroba psychiczna żony wnioskodawcy automatycznie wyklucza ją z kręgu osób, które mogą zapewnić mu opiekę. Tym samym Sąd oparł się na niewymienionej w ustawie przesłance, poszerzając ustawową przesłankę braku możliwości korzystania z opieki innych osób o chorobę psychiczną żony wnioskodawcy. Zwolnił się w ten sposób z obowiązku badania przesłanki możliwej opieki innych osób, uznając bezzasadnie, że opieka innych osób w rozumieniu właściwego przepisu jest wyłącznie opieką osób zdrowych. Sąd nie dokonywał w ogóle ustaleń faktycznych co do zdolności L. P. do sprawowania opieki nad mężem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Skarżący nie wykazał też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc, że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście

wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.).

Z wywodów skarżącego wynika, że w istocie kwestionuje on przyjętą przez Sąd Okręgowy wykładnię (zastosowanie) art. 38 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 882), wymieniającego wśród przesłanek przyjęcia do domu pomocy społecznej osoby, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, przesłankę braku możliwości korzystania z opieki innych osób.

Zarzucając Sądowi Okręgowemu aprioryczne uznanie, że choroba psychiczna żony wnioskodawcy wyklucza ją z kręgu osób, które mogą zapewnić mu opiekę, i wyjście w ten sposób poza przesłankę ustawową, skarżący pomija, iż u podstaw zaskarżonego wyroku leżały poczynione w sprawie przez Sąd pierwszej instancji i zaakceptowane przez Sąd odwoławczy rozległe ustalenia oparte m.in. na opinii sądowo-psychiatrycznej, wskazujące na chorobę psychiczną wnioskodawcy, jego wielokrotne hospitalizacje psychiatryczne z powodu zaostrzenia psychozy, w tym także w czasie pobytu w domu pomocy społecznej, niezdolność do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych (ubrania się, dbania o higienę, przyjmowania leków), trudności w poruszaniu się (korzystanie z wózka inwalidzkiego), konieczność całodobowej opieki i pielęgnacji ze strony osób trzecich, bezkrytyczność co do własnej choroby i związane z tym lekceważenie farmakoterapii, potrzebę dobrych warunków socjalnych oraz konieczność kontroli przyjmowania leków. W kwestii możliwości sprawowania opieki przez żonę wnioskodawcy – L. P., ustalono nie tylko to, że jest chora na schizofrenię paranoidalną i leczy się psychiatrycznie, oraz złe warunki socjalne jej zamieszkania, które uległy poprawie w toku postępowania, ale także brak środków do zapewnienia mężowi właściwej opieki i pielęgnacji oraz wątpliwości co do jej zdolności do przełamania oporu męża w kwestii przyjmowania leków, zapewnienia dowożenia do lekarzy czy na zajęcia terapeutyczne. Uwzględniono także gotowość żony wnioskodawcy do sprawowania opieki nad mężem oraz brak wniosków o przepustki. Ustalono również, że dzieci W. P. i L. P. nie utrzymują kontaktów z rodzicami. Dla

Sądu Okręgowego istotne znaczenie miało także to, że umieszczenie wnioskodawcy w domu opieki społecznej w 2013 r. wynikało właśnie z tego, iż L. P. nie była w stanie samodzielnie sprawować nad nim opieki, wpłynąć na jego zachowanie, skłonić do przyjmowania leków psychotropowych - co skutkowało nasileniem objawów chorobowych - oraz stwierdzenie, że stan ten nie uległ zmianie. W ocenie Sądu, jedynie wykwalifikowany personel jest w stanie zapewnić wnioskodawcy właściwą opiekę, w tym zapewnić regularne przyjmowanie leków niezbędnych dla zapobieżenia nasilania się choroby psychicznej.

W tej sytuacji nie można zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Okręgowy oddalił wniosek jedynie ze względu na samą jej chorobę psychiczną i tym samym, że wykazano oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono, na podstawie § 2, 4 ust. 1 i 3, § 14 ust.1 pkt 3 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.